

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ІННОВАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ

VII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Суми, 16–17 березня 2017 року)

Суми
Сумський державний університет
2017

Секція
"ПЕРЕКЛАД ТА МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ"

**ОСНОВНІ СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ МЕДИЧНОЇ
ТЕРМІНОЛОГІЇ**

Великодний О. І.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Жулавська О. О.

Термінологія являє собою найбільш динамічну і рухому лексичну систему мови, тому дослідження в цій області мають найчастіше історичну орієнтованість.

Актуальність дослідження обумовлюється тим, що медична термінологія є однією з найбагатших термінологічних систем. Виділяють до 200 галузей медицини, кожна з яких має свою окрему систему термінів. Мета дослідження: виявити особливості та способи перекладу медичної термінології на українську мову.

Кількість інтернаціональних термінів у медицині дорівнює приблизно 89% [3, с.24]. При перекладі медичних термінів використовуються такі методи: пошук словникових відповідників, транскрибування, транслітерування, калькування, описовий переклад, контекстуальна заміна, конкретизація, генералізація, прийом лексичних додавань [4, с.121].

Транскрибуванням вважаються випадки, коли звукова форма англійського слова передається літерами мови перекладу. Наприклад: *dentrit* – *дентрит*.

Транслітеруванням вважається передача слова вихідної мови по літерах згідно з літерним складом, а не звучанням. Наприклад: *organ* – *орган*, *gastroenterology* – *гастроентерологія*, *toxicology* – *токсикологія*.

Калькування - це переклад лексичної одиниці оригіналу шляхом заміни її складових частин – морфем чи слів (якщо це стійке словосполучення) їхніми лексичними відповідниками в мові перекладу [2, с.248]. Наприклад: *molecular level* – *молекулярний рівень*, *lymphatic system* – *лімфатична система*.

Описовий переклад – це прийом перекладу нових термінологічних одиниць вихідної мови, коли слово, словосполучення чи фразеологізм замінюються у мові перекладу словосполученням, яке

адекватно передає зміст цього терміна. [2, с.253] Наприклад: *protein vesicles release structures* – білкові структури, що беруть участь у звільненні везикул.

Контекстуальна заміна відповідає випадкам, коли перекладним відповідником стає слово або словосполучення, що не є словниковим відповідником. Наприклад, *anatomical* – анатомічний, перекладаємо – *структурний* тому, що завдяки традиційним нормам української мови існує складний термін-словосполучення структурно-функціональні взаємовідношення.

Конкретизація – це заміна лексичної одиниці (слова чи словосполучення) із ширшим лексичним значенням в тексті оригіналу на вузке у перекладеному тексті. Наприклад: *preparing slides using venous blood collected from venipuncture* – підготовка мазків, використовуючи венозну кров, отриману під час венепункції. У цьому прикладі термін з широкою семантикою *slide* "предметне скло" замінюється на український термін з більш вузькою семантикою "мазок".

Генералізація полягає в тому, що дещо специфічне, конкретне чи видове в перекладі подається узагальнено. Наприклад: *Compare both sides! Are there any retractions or protrusions of the skin?* Порівняйте обидві сторони! Бачите будь-які западання або притуплості?

Прийом лексичних додавань – це трансформація, внаслідок якої в перекладі збільшується кількість слів, словоформ або членів речення з метою правильної передачі змісту оригіналу. [5, с.502]. Наприклад: *For these reasons, descriptive texts are provided for specific elements when deviations are clinically significant. З цих причин, якщо відхилення від нормального рівня мають клінічну значущість, до результатів аналізу для певних елементів додається описова частин.*

Медичний переклад – це різновид науково-технічного перекладу. Переклад медичних термінів вимагає великої відповідальності, оскільки від правильності перекладу документів, медичних довідок і діагнозів деколи залежить життя людини. Переклад медичних термінів здійснюється різними способами: транскрибування, транслітерування, калькування, описовий переклад, контекстуальна заміна, конкретизація, генералізація, прийом лексичних додавань.

Отже, незважаючи на те, що клінічні терміни є одними з найдавніших медичних термінів і їх переклад начебто не повинен

викликати труднощів, проблема перекладу та редагування перекладів текстів з клінічними термінами залишається нерозв'язаною.

1. Андрианов С. Н. Некоторые вопросы построения словарей специальной терминологии// Тетради переводчика. – Вып. 2. – М.: Международные отношения, 2004. – 78-91 с.
2. Арнольд И. В. Лексикология современного английского языка. — М.: Высш. шк., 2003. – 302 с.
3. Канделаки Т. Л. Семантика и мотивированность эпонимов-терминов. – М.: Наука, 2007.-168 с.
4. Латышев Л. К. Курс перевода: Эквивалентность перевода и способы ее достижения. – М., 2001-300 с.
5. Рейман Е. А. О нетерминологической лексике научных текстов // Особенности стиля научного изложения. – М., 2006. –С.178-191.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АВІАЦІЙНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Гузакова Ю. О.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Жулавська О. О.

Сучасний розвиток наукового перекладознавства та термінографії потребує активніших досліджень із питань перекладу авіаційних термінів, які майже не ставилися на порядок денний і не висвітлювалися в наукових колах, відтак потребують докладного опрацювання та вирішення..

В умовах швидко зростаючого потоку науково - технічної інформації на іноземних мовах з'явилася велика необхідність у володінні авіаційними спеціалістами навичками швидкого пошуку і обробки наукової і технічної літератури. Основна задача такого спеціаліста - логічна послідовність інформації, дотримання усіх умов з урахуванням специфічної термінології, достовірність перекладу. Перекладач має розуміти не тільки суть перекладених слів, але і враховувати усі нюанси їх використання. Тому інтерпретатор має бути висококваліфікованим різностороннім спеціалістом, який чудово розбирається як у питаннях лінгвістики, так і у технічних дисциплінах. Повинен розбиратись у правилах побудови та утворенні термінів. [4]